

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

9. aktualizace odhadu rizika epidemie vyvolané virem Zika. ECDC Rapid risk assessment: Zika virus disease epidemic - Ninth update, 28 October 2016.

Epidemie virem Zika zůstává pro veřejné zdravotnictví významným problémem. Dne 31. 10. 2016 vydalo ECDC poslední aktualizovaný odhad rizika epidemie vyvolané virem Zika pro Evropu a evropské občany v souvislosti s posledními epidemiologickými a vědeckými informacemi.

Těhotné ženy jsou stále považovány za nejdůležitější rizikovou skupinu a primární cíl preventivních opatření, protože infekce virem Zika v těhotenství je spojena s postižením centrálního nervového systému, vrozenými malformacemi a úmrtím plodu.

Je pravděpodobné, že se do Evropy vrátí cestovatelé s virémií Zika virem. Neočekává se, že by to mohlo v následujících měsících vést k místnímu přenosu infekce virem Zika prostřednictvím komárů, vzhledem ke klimatickým podmínkám, které jsou pro přenašeče onemocnění nepříznivé (s výjimkou Madeiry, kde se primární vektor pro přenos viru Zika *Aedes aegypti* vyskytuje). Přes obavy, že by mohlo k přenosu infekce virem Zika komáry dojít, nebyl v Evropě k 28. 10. 2016 případ autochtonního přenosu hlášen.

Počet případů přenosu viru Zika komáry v Centrální Americe a Karibiku pomalu klesá. Epidemie pokračuje v Mexiku a jižních částech USA, kde jsou stále ještě vhodné podmínky pro aktivitu komárů.

ECDC aktualizovalo doporučení opatření ke snížení rizik zejména sexuálního přenosu infekce u cestovatelů vracejících se z oblastí, kde byl hlášen výskyt viru Zika v posledních 3 měsících.

Současná opatření vycházejí z těchto skutečností:

nbsp;současnosti cirkuluje virus Zika na několika kontinentech

prokázán vztah mezi infekcí virem Zika v těhotenství a vrozenými malformacemi centrálního nervového systému plodu

prokázán vztah mezi infekcí virem Zika a syndromem Guillan-Barré

ziko místního přenosu infekce virem Zika poštípáním komáry je v Evropě v podzimních měsících roku 2016 v místech, kde je stále možná aktivita komárů (Madeira). V kontinentální Evropě bude riziko potenciálního přenosu komáry klesat, protože klimatické podmínky pro přenos viru Zika budou nepříznivé.

istuje možnost sexuálního přenosu od cestovatelů, kteří se vrátili z oblastí výskytu viru Zika

istuje riziko přenosu viru Zika biologickým materiálem (transplantace orgánů, krev a krevní deriváty)

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Doporučení ke snížení rizika přenosu viru Zika

Osobní ochrana před poštípáním komáry - repelenty, vhodný oděv s dlouhými rukávy a nohavicemi; odpočinek a spánek v místnostech chráněných sítěmi nebo klimatizovaných nebo použití moskytiér během dne i noci.

Prevence sexuálního přenosu - vyhnout se sexuálnímu kontaktu s osobou potenciálně infikovanou virem Zika **NEBO** důsledné použití bariérových metod během sexuálního kontaktu s potenciálně infikovanou osobou.

Potenciálně infekční osoba je definována jako:

- osoba žijící v postižené oblasti
- NEBO žena, která navštívila/pobývala v této oblasti v posledních 8 týdnech
- NEBO muž, který navštívil/pobýval v postižené oblasti v posledních 6 měsících
- NEBO žena, která měla nechráněný sexuální kontakt s potenciálně infekční osobou v posledních 8 týdnech
- NEBO muž, který měl nechráněný sexuální kontakt s potenciálně infekční osobou v posledních 6 měsících

Cestovatelé do oblastí s výskytem viru Zika

V riziku infekce virem Zika jsou **všichni cestovatelé** do oblastí výskytu viru Zika, kromě těch, kteří jsou imunní po prodělání infekce v minulosti. Cestovatelé, zejména partneři těhotných žen, by měli dodržovat pravidla osobní ochrany před poštípáním komáry a prevence sexuálního přenosu.

Těhotné ženy by před cestou měly kontaktovat svého lékaře. Pokud není cesta do oblastí s epidemickým i sporadickým výskytem viru Zika nezbytná, měla by být odložena až do ukončení těhotenství.

Ženy ve fertilním věku, cestující do rizikových oblastí výskytu viru Zika, by měly dodržovat preventivní opatření před poštípáním komáry a sexuálním přenosem viru Zika.

Osoby s chronickými nemocemi a poruchami imunity by měly před cestou kontaktovat svého lékaře a pracoviště cestovní medicíny.

Osoby vracějící se z rizikových oblastí

Všechny osoby, které mají do dvou týdnů po návratu z rizikových oblastí příznaky infekce virem Zika, by měly vyhledat lékaře a upozornit na cestovatelskou anamnézu.

Těhotné ženy by měly

- informovat svého gynekologa o pobytu v rizikové oblasti
- dodržovat všechna opatření k prevenci sexuálního přenosu viru Zika během celého těhotenství

Partneři těhotných žen, kteří se vrátili z rizikových oblastí, by měli

- dodržovat po celou dobu těhotenství partnerky všechna opatření k prevenci sexuálního přenosu viru Zika, aby bylo minimalizováno riziko přenosu infekce na plod

Páry plánující otěhotnění, kdy jeden nebo oba byli exponováni nákaze (tj. po návratu z postižené oblasti nebo pokud měli nechráněný sexuální kontakt s potenciálně infekčním partnerem):

- odložit početí minimálně **8 týdnů** od začátku příznaků onemocnění **ženy** nebo od poslední možné expozice nákaze virem Zika
- odložit početí minimálně **6 měsíců** od začátku příznaků onemocnění **muže** nebo od poslední možné expozice nákaze virem Zika
- konzultovat s lékařem vhodný čas otěhotnění v závislosti na individuálních okolnostech možné expozice nákaze a dostupnosti laboratorních vyšetření

Všem párům, které se obávají možného sexuálního přenosu viru Zika, je doporučeno

- dodržovat preventivní opatření k zabránění přenosu infekce minimálně 8 týdnů po návratu ženy a 6 měsíců po návratu muže z rizikové oblasti

Všem osobám, které pobývaly v postižených oblastech a cestují do zemí, kde je přítomen vektor (komár schopný přenést virus), který může být aktivní, je doporučeno:

- chránit se před poštípáním komáry, jak je uvedeno výše
- chránit se před poštípáním komáry ještě 3 týdny po opuštění rizikových oblastí k zabránění přenosu viru do zemí, kde přes přítomnost komára schopného přenosu viru, dosud k přenosu viru Zika nedošlo

Informace pro zdravotníky členských států EU

- zvýšená prenatální péče o těhotné, které by mohly být vystaveny nákaze virem Zika (pobyt v rizikové oblasti, sexuální přenos)
- pomýšlet na souvislost infekce virem Zika se syndromem Guillan-Barré aj. neurologickými onemocněními (meningitida, meningoencefalitida, myelitida) a jinými dosud nepopsanými komplikacemi, zejména u dětí, starších nemocných, imunokompromitovaných a nemocných se srpkovitou anémií

Bezpečnost biologického materiálu (orgánů k transplantaci, krve a krevních derivátů)

Platí předchozí doporučení: European Centre for Disease Prevention and Control. Zika virus and safety of substances of human origin. A guide for preparedness activities in Europe. 2016.

Dostupné na:

http://ecdc.europa.eu/en/press/news/_layouts/forms/News_DispatchForm.aspx?ID=1449&List=8db7286c-fe2d-476c-9133-18f

Surveillance importovaných případů a místního přenosu v Evropě

K snížení rizika místního přenosu infekce virem Zika by členské země EU měly:

- zajistit informovanost praktických lékařů a odborníků na cestovní medicínu, aby bylo pomýšeno na onemocnění virem Zika v rámci diferenciální diagnostiky onemocnění cestovatelů do rizikových oblastí nebo nemocných, kteří necestovali, ale měli sexuální kontakt s cestovatelem z rizikové oblasti. Lékaři si musí být vědomi, že onemocnění virem Zika může mít minimum příznaků.
- upozorňovat gynekology-porodníky, pediatry a neurology na možnost onemocnění virem Zika u vrozených malformací CNS, mikrocefalie a syndromu Guillan-Barré
- věnovat pozornost včasné diagnostice importovaných onemocnění virem Zika, zejména v oblastech možného šíření viru (přítomnost vektoru), aby se redukovalo riziko autochtonního přenosu onemocnění
- zajistit včasné hlášení autochtonních případů, zejména ve vnímavých oblastech kontinentální Evropy
- provést vyšetření na virus Zika v případě výskytu nahromadění případů onemocnění s vyrážkou nejasného původu ve vnímavých zemích v období od 1. května do 31. října
- posílit laboratorní kapacity a možnosti confirmace infekce virem Zika a odlišení této infekce od jiných arbovirových infekcí (např. dengue, chikungunya)

Zdroj:

<http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/rapid-risk-assessment-zika-october-2016.pdf>

Mapa výskytu přenosu viru Zika -aktualizace každý týden:

http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/zika_virus_infection/zika-outbreak/Pages/Zika-countries-with-transmission.aspx